

L'embranchida del sector cotoner a Catalunya.

L'inici de la indústria cotonera catalana es va esdevenir a finals del segle XVIII i va anar molt lligada als mercats colonials. Les guerres amb Anglaterra (1796-1802 i 1803-1805), la guerra contra Napoleó (1808-1813) i la pèrdua de les colònies americanes (1812-1826) van ser un cop molt dur per a aquesta indústria incipient.

Però, malgrat tot, la indústria va aconseguir de sobreviure. Pels volts de 1820 ja s'havia igualat la producció de 1792, i el 1832 s'havia aconseguit superar els nivells de la preguerra.

Però, tot i que la producció va augmentar, l'impuls mecanitzador i de transformació tecnològica es va aturar. La manca de capital i l'escassetat de la demanda havien mantingut a Catalunya, el predomini de la "bergadana", màquina de filar típica del segle XVIII i completament endarrerida per al primer terç del segle XIX.

Va ser a partir de la dècada de 1830 quan, en un curt període de 25 anys, el tèxtil català va iniciar d'una manera seriosa la seva renovació tecnològica.

Diversos factors ens ajuden a comprendre aquest canvi.

- En primer lloc la manca de mà d'obra, amb la probable puja de salaris, que va significar la incorporació al treball de les generacions nascudes en el període de calamitats entre 1803 i 1814.
- En segon lloc, la repatriació de capitals de les antigues colònies, després dels processos d'independència americana. Alguns d'aquests "americans" van decidir invertir en el tèxtil, i, en muntar les noves fàbriques, van comprar el més modern.

D'aquesta manera les antigues bergadanes van ser substituïdes per la força del vapor, els telers mecànics, les filadores mecàniques (tipus *mule-jenny*) i les selfactines, cosa que va situar el tèxtil català dins les posicions més avançades de l'Europa continental.

Catalunya va tenir dèficits en primeres matèries bàsiques, fet que va condicionar, en certa mesura, el seu desenvolupament industrial. Hi mancaven mines de carbó i el cotó. Els intents d'obtenir carbó a Catalunya van fracassar entre 1840 i 1860, ja que el mineral dels pocs jaciments existents era de difícil extracció i de baixa qualitat. Aleshores es va recórrer a la hulla estrangera, principalment de Newcastle i Cardiff (Regne Unit), carbó molt barat en els seus orígens, però car a Catalunya a causa dels nòlits (despeses del transport de mercaderies per mar). La utilització del carbó asturià va ser escassa a Catalunya. Només l'obertura d'una línia marítima entre Gijón i Barcelona, a les darreries del segle XIX, en va facilitar la introducció.

Tot això va fer que l'ús del carbó com a combustible industrial tingués un caràcter restrictiu i condicionés la localització de la indústria tèxtil moguda per vapor a les comarques de la marina (del 1830 al 1860), amb bons ports, com ara el Barcelonès, el Maresme i el Garraf.

Més tard, durant els anys 60, la substitució de la roda per la turbina hidràulica com a generadora d'energia va impulsar la localització industrial al llarg dels rius, donant lloc al sistema de colònies. Les noves conques fluvials industrials enllaçaven amb el principal nucli català, Barcelona, ja que el ferrocarril va penetrar riu amunt.

A partir de 1860, la indústria cotonera catalana va continuar creixent, encara que a un ritme més lent per causes externes, com la Guerra de Secessió als EUA (de 1862 al 1867 la "fam de cotó"), i per la baixa de la demanda, motivada per les crisis agràries. Malgrat tot, els excedents van trobar sortida en el mercat exterior antillà (Cuba).